

За більшовицькі надри

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечнікова.

СУБОТА

28

ЛЮТОГО
1948 р.

№ 8 (211)

Безплатно.

ХАЙ ЖИВЕ ПОБІДОНОСНИЙ ПРАПОР
МАРКСА—ЕНГЕЛЬСА—ЛЕНІНА—СТАЛІНА!
ВПЕРЕД, ДО ПОВНОЇ ПЕРЕМОГИ
КОМУНІЗМУ В НАШІЙ КРАЇНІ!

ТОРЖЕСТВО ІДЕЙ МАРКСИЗМУ

Сто років тому, в лютому 1848 року, коли революційні бурі потрясли Європу, вийшов у світ „Маніфест Комуністичної партії“, написаний великими вождями пролетаріату Марксом і Енгельсом за дорученням „Союзу комуністів“—першої в світовій історії комуністичної партії робітничого класу.

„Маніфест Комуністичної партії“—найвидатніший програмний документ марксизму. Товариш Сталін любовно назвав „Маніфест“ „пісню пісень марксизму“. Виникнення марксизму було величезним завойованням наукової думки, корінною революцією в людській науці, в філософії, в пізнанні світу, бо лише марксизм відкрив шлях до наукового пізнання законів суспільного розвитку, до оволодіння цими законами і до революційного перебудування світу. Виникнення марксизму було зв'язане з періодом перемоги і утвердження капіталізму, з виникненням і розвитком робітничого класу, всесвітньо-історична роль якого полягала в тому, що він повинен був стати могильщиком капіталізму, творцем нового, комуністичного суспільства. Марксизм є яскраве теоретичне вираження найбільш глибоких життєвих інтересів цього нового, висхідного класу; його докорінна відміна від усіх інших теоретичних вчень полягає в тому, що він з'являється не вченням для небагатьох, як передуючі марксизму теорії, а великим вченням найширших мас трудящих в усьому світі, прапором їх боротьби і перемог.

В „Маніфесті Комуністичної партії“ яскраво втілена єдність теорії і практики, яка пронизує марксистський світогляд. Глибокий науковий аналіз, даний в „Маніфесті“, служить не лише засобом пізнання світу, а й знаряддям його революційного змінювання. Маркс вказував, що подібно до того, як філософія знаходить в пролетаріаті свою матеріальну зброю, так і пролетаріат дістає в філософії свою духовну зброю.

Коли Маркс і Енгельс писали „Маніфест Комуністичної партії“, капіталізм розвивався ще по висхідній лінії, він створював могутні продуктивні сили, рухав уперед науку і техніку, ламав і знищував старий феодальний лад. Капіталізм оволодів тоді країнами Європи і проник у Північну Америку, але величезні континенти інших частин світу залишались ще поза полем дій капіталізму.

В кінці XIX і на початку XX віку капіталізм розповсюдився по всіх кутках земної кулі і якісно змі-

нився, перетворившись в імперіалізм, тобто в монополістичний, загниваючий і вмираючий капіталізм. Капіталізм став страшним тормозом дальнішого розвитку продуктивних сил і прогресу людства. Капіталізм не тільки дозрів, а й перезрів, гние на корені; він давно вже віджив свій вік і може підтримувати своє існування лише спустошливими кризами і війнами, жакливими одна від другої.

В нових умовах, в умовах епохи імперіалізму, теорія марксизму була геніально розвинена великими вождями робітничого класу і трудящих усіх країн—Леніним і Сталіним. Величезним торжеством ідей марксизму-ленінізму з'являється Велика Жовтнева соціалістична революція і побудова соціалізму в нашій країні.

Перемога соціалізму в Радянському Союзі не тільки докорінно преобразила життя радянського народу, а й зробила рішучий вплив на судьби всього людства. „Маніфест Комуністичної партії“ Маркса і Енгельса починали такими словами: „Привид бродить по Європі, привид комунізму“. З того часу минуло сто років. Але як змінився за цей час світ! В нашу епоху комунізм—уже не привид, а сама могутня і незборима сила сучасності. Незламним оплотом комунізму височить наша велика соціалістична Батьківщина, як живе уособлення ідей марксизму-ленінізму, як запалюючий приклад для всіх народів, які борються проти капіталістичного рабства, як світоч щастя для всього людства.

Привид комунізму вселяв страх буржуазії і тоді, коли тільки зародився „Союз комуністів“—маленька, але сильна революційним духом і великими ідеями Маркса і Енгельса перша комуністична організація. Тепер десятки комуністичних партій в усіх країнах світу об'єднують в своїх рядах 25 мільйонів комуністів, навколо яких згуртовуються сили антиімперіалістичного, демократичного табору в усьому світі. Ці сили незмірно могутніші від сил імперіалістичної реакції і мають всі можливості, згуртувавшись і об'єднавшись, розбити всілякі плани англо-американських і інших реакціонерів, які прагнуть задушити сили демократії і прогресу, зміцнити і продовжити своє хижацьке панування над сотнями мільйонів. Ці надії марні. Загибель капіталізму так же неминуча, як неминуче повне торжество комунізму.

„Ми живемо у такий вік, коли всі шляхи ведуть до комунізму“ (Молотов).

ніфесту Комуністичної партії“ в царській Росії та унікальні видання „Маніфесту“.

24 лютого на засіданні кафедри українського мовознавства доцент А. А. Москаленко зробив доповідь: „Мовознавчі питання в „Маніфесті Комуністичної партії“.

Детальне вивчення основних питань „Комуністичного маніфесту“ проводиться також на кафедрі основ марксизму-ленінізму, кафедрі філософії та інших.

ВЕЛИКИЙ РОСІЙСЬКИЙ ВЧЕНИЙ

(До 12-річчя з дня смерті академіка І. П. Павлова)

12 років назад, 27 лютого 1936 року помер найвидатніший фізіолог нашого часу, світовий вчений—академік Іван Петрович Павлов. В його особі радянський народ втратив одного з кращих своїх синів, гарного патріота своєї Батьківщини.

Ім'я І. П. Павлова невмируще, бо він залишив людству велику ідейну спадщину. Його наукові праці живлять і будуть живити радянську, а разом з нею і світову науку ще довгі і довгі роки.

Одною з основних рис характеру Івана Петровича з'являється його палкий ентузіазм в науці, що виявлявся на протязі всієї його кипучої діяльності. До останніх днів свого життя І. П. Павлов з великою енергією керував роботами радянських фізіологів. Найбільшим ентузіазмом, за словами самого вченого, він був охоплений, коли писав свою книгу „Лекції про роботу головних травних залоз“, за яку одержав Нобелівську премію у 1904 році. Минуло понад 40 років після першого видання цієї класичної роботи, але основні положення її залишаються незмінними і до цього часу. І. П. Павлов мав дарування наукового передбачення, яким завжди дивував своїх учнів. А передбачення в науці—це вірний успіх.

Творчу діяльність І. П. Павлова можна розділити на три періоди. Почавши дослідницьку роботу в студентські роки, він зразу торкнувся двох галузей фізіології, які й привернули потім його увагу на 20 років. Це проблема нервової регуляції

кровообігу і робота травних залоз. Вже роботи цього періоду створили Павлову славу видатного фізіолога. Вони знайшли своє завершення в його докторській дисертації на тему: „Центробіжні нерви серця“.

Не менш важливу роль відіграли праці І. П. Павлова другого періоду творчої наукової діяльності, присвячені вивченню фізіології залоз травного тракту. Ці праці лягли в основу сучасної клініки. Але особливого значення набули роботи по вивченню умовних рефлексів. Ці роботи зайняли більше трьох десятиріч його життя (з 1903 по 1936 р.р.). В них Павлов розвинув істинно матеріалістичні погляди і створив природно-науковий метод вивчення психічних явищ.

Павлов ніколи не ховав своїх знань, завжди ними ділився і залучував до своєї роботи значні кадри співробітників. Засвоївши ідеї свого вчителя, його учні продовжують і тепер розробляти його наукову спадщину. Основним науковим центром, де продовжують розробляти ідеї І. П. Павлова, з'являється фізіологічний інститут Академії наук СРСР в Ленінграді і інститут еволюційної фізіології і патології вищої нервової діяльності в Колтушах (поблизу Ленінграда). Тут зараз проводяться найважливіші наукові дослідження, які мають ще більше збагатити радянську науку.

Професор Є. І. Синельников.

З листа академіка І. П. Павлова радянській молоді

Чого я хотів би побажати молоді моєї Батьківщини, яка присвятила себе науці?

Насамперед—послідовності. Про цю найважливішу умову плідотворчої роботи я ніколи не зможу говорити без хвилювання. Послідовність, послідовність і послідовність. З самого початку своєї роботи привчіть себе до суворого послідовності в нагромадженні знань.

Вивчіть ази науки перше ніж намагатися зійти на її вершини. Ніколи не беріться задалеке, не засвоївши попереднього. Ніколи не намагайтесь приховати хибні свої знання, хоча б найсміливішими здогадками і гіпотезами.

...Привчіть себе до стриманості і терпіння. Навчітьесь робити чорну роботу в науці. Вивчайте, зіставляйте, нагромаджуйте факти!... Без них ви ніколи не зможете піднятися вгору. Без них ваші „теорії“—пусте силкування.

Але, вивчаючи, експериментуючи, спостерігаючи, намагайтесь не залишатися біля поверхні фактів!... Намагайтесь проникнути в таємницю їх виникнення, наполегливо шукайте закони, що ними управляють.

Друге—це скромність. Ніколи не думайте, що ви вже все знаєте. І як би високо не оцінили вас, завжди майте мужність сказати собі: я—неук.

Не давайте гордині оволодіти вами. Через неї ви випратиметесь там, де треба згодитись. Через неї ви відмовитесь від корисної поради і дружньої допомоги, через неї ви втратите міру об'єктивності.

...Третє—це пристрасть. Пам'ятайте, що наука вимагає від людини всього її життя. ...Будьте пристрастні у вашій роботі і у ваших шуканнях!

Наша Батьківщина відкриває великі перспективи перед ученими, і треба віддати належне—науку щедро впроваджують в життя в нашій країні. До останньої міри щедро!

Що ж говорити про становище молодого вченого у нас? Тут же все ясно і так. Йому багато дається, але від нього і багато вимагатиметься. І для молоді, як і для нас, питання честі—виправдати ті великі надії, які покладає на науку наша Батьківщина.

Акад. І. П. Павлов.

(1936 рік).

Хороші уроки

Студенти IV курсу філологічного факультету закінчують зараз проходження педагогічної практики в школах міста.

Добрі результати в практичній роботі мають студенти українського відділу т.т. Карпова, Букчина, Юклевич та ін. 23 лютого студентка т. Букчина давала урок з української мови для учнів 7 класу середньої школи № 70. Вона добре організувала урок, правильно подала матеріал. Вчителі цієї школи високо оцінили проведення уроку тов. Букчиною.

Зразково провели свої уроки також студенти російського відділу т.т. Норкіна, Костянтинова, Герович, Богачевська та ін.

Успішне проходження педагогічної практики студентами філологічного факультету з'являється доказом того, що вони з великою серйозністю віднеслися до цієї важливої справи, глибоко усвідомили відповідальне завдання, яке стоїть перед ними в майбутній педагогічній роботі.

У студентів-фізиків

В цьому семестрі на фізичному відділі IV курсу фізико-математичного факультету зроблено розподіл студентів на три спеціальності: електровакуумної фізики, рентгено-фізики і радіо-фізики. Студентів вже ознайомили з апаратурою, з якою їм доводиться працювати. Вони зацікавилися роботою в лабораторіях і дуже сумлінно відносяться до занять.

Деканат також ухвалив, щоб студенти однієї спеціальності проходили мінімальний спецпрактикум з другої спеціальності. Це корисне міроприємство дасть можливість студентам краще орієнтуватись в суміжних питаннях фізики.

Звітні збори Ради ДСТ

5 березня в Актівому залі Університету відбулися звітно-виборні збори Ради ДСТ „Наука“.

Після зборів буде організовано великий спортивний вечір.

Кафедри Університету на відзнаку 100-річчя „Маніфесту Комуністичної партії“

В зв'язку з 100-річчям геніального твору К. Маркса і Ф. Енгельса—„Маніфесту Комуністичної партії“—в Університеті, крім загальноуніверситетської наукової конференції, проводиться обговорення важливіших питань, зв'язаних з основними положеннями „Маніфесту“, і на окремих кафедрах.

Так, на кафедрі історії народів СРСР була заслухана доповідь доцента М. П. Коров'якова на тему: „Розповсюдження „Ма-

Студенти Університету гаряче вітають постанову ЦК ВКП(б) про оперу В. Мураделі „Велика дружба“

Голос партії—голос народу

„Постанова Центрального Комітету ВКП(б) про оперу „Велика дружба“—це свідчення великого піклування партії про радянське мистецтво. Це мудре рішення, безсумнівно, сприятиме розвитку нашої музичної культури. Я дуже люблю музику, вона допомагає в роботі, тому я завжди з насолодою слухаю твори кращих російських композиторів. Але твори композиторів—формалістів—Шостаковича, Прокоф'єва та інших—не знайшли живого відгуку в моєму серці. Вони позбавлені глибокої ідейності, побудовані на формалістичних викрутасах, які тільки різуть слух. Зразком такої какофонії і є опера В. Му-

раделі „Велика дружба“. Вона не прийнятна радянському народові, в ній немає гарних мелодій і справжньої хвилюючої музики, а лише зовнішні ефекти, незрозумілі і прикри. Тому цілком правильно зробив Центральный Комітет нашої партії, піддавши цю оперу гострій і справедливій критиці. Ця критика—голос народу. Вона засуджує формалістичний напрям в радянській музиці і відкриває широкі перспективи для справжнього розквіту радянського музичного мистецтва.

О. Семеновський,
студент IV к. філологічного факультету.

Мудре рішення

Я з радістю вітаю історичну постанову партії про оперу В. Мураделі „Велика дружба“. Вона своєчасна і справедлива і кладе край формалістичним викрутасам, які досі мали місце в сучасній радянській музиці. Вона є знаменною програмою для всіх радянських музикантів, які повинні використати велику спадщину класичних російських композиторів—Глінки, Чайков-

ського, Римського-Корсакова і ін. і створити нові твори, дійсно народні, глибоко ідейні, гідні нашої величній сталінської епохи. Ці твори повинні прославити безпримірний подвиг радянського народу у Великій Вітчизняній війні і відобразити пафос післявоєнного будівництва“.

Б. Верескун,
студент IV к. географічного факультету.

Нові умови прийому до аспірантури

На засіданні колегії Міністерства вищої освіти СРСР

Колегія Міністерства вищої освіти СРСР обговорила питання про поліпшення підготовки науково-педагогічних кадрів.

Десятки тисяч наукових працівників підготовлені через аспірантуру вищих учбових закладів, дослідницьких інститутів і академії країни. Зараз завершується черговий прийом до аспірантури осіб, які закінчили вузи. Колегія Міністерства вищої освіти СРСР відмітила, що відбір повинен робитися виключно на основі конкурсу. Керівники кафедр повинні направити до аспірантури найбільш здібних випускників вузів. Вони повинні встановити тісний зв'язок з підприємствами і установами, виявляючи кращих спеціалістів. Цим спеціалістам необхідно надати можливість займатися науковою діяльністю.

Особливу увагу слід приділити індивідуальним планам молодих наукових працівників. В них повинно бути передбачено обов'язкове проходження педагогічної практики. В кінці учбового року буде проводитися атестація аспірантів. Особи, що не

виконали встановленого для них плану роботи, виключаються з числа аспірантів.

Директорам вузів та інститутів запропоновано передивитися склад наукових керівників аспірантів, залучаючи до цієї роботи тільки професорів і кандидатів наук.

Особи, які закінчили аспірантуру, повинні проробити на протяж трьох років по квоті відповідних міністерств і відомств.

Колегія Міністерства вищої освіти визнала необхідним приділити велику увагу підготовці наукових кадрів з філософії, логіки, політичної економії, історії, російської мови, юридичних дисциплін і з нових галузей техніки.

Вирішено розширити підготовку наукових робітників з числа найбільш здібних учителів, інженерів і лікарів. Ці особи будуть прикомандировані до кафедр вузів, де їм буде надана допомога в підготовці до захисту дисертацій на ступінь кандидата наук.

(ТАРС).

ПОКРАЩИТИ РОБОТУ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ГУРТКІВ!

У рішенні обкому КП(б)У про роботу нашого Університету правильно було відзначено, що студентські наукові гуртки в першому семестрі цього року працювали недостатньо. Партійні і комсомольські організації факультетів, академсектор профкому, деканати, кафедри і все студентство повинні зробити з цього рішення єдино правильний висновок—негайно покращити роботу студентських наукових гуртків.

Значення наукових гуртків надзвичайно велике. В них студенти повинні глибше і всебічніше вивчати ті питання, які в лекціях можуть лише порушуватись, виявляючи особисті інтереси і здібності до наукової роботи, набувати багатьох практичних навиків, як то вміння складати повну бібліографію до досліджуваного питання, користуватись багатьма джерелами, самостійно робити в результаті критичного вивчення літератури правильні висновки, виступати з науковими доповідями і т. д.

На жаль, в багатьох гуртках студенти цих навиків не набувають, бо ці гуртки або працюють неправильно, або зовсім не працюють. Одним із недоліків роботи студентських наукових гуртків є те, що з доповідями на них виступають переважно або викладачі кафедр або аспіранти, а студенти—члени гуртків—являються пасивними слухачами.

Студентський науковий гурток повинен бути активною формою вияву самостійної роботи студентів, кузницею підготовки молодих наукових співробітників і абітурієнтів в аспірантуру. Для цього треба посилити зв'язок гуртків з кафедрами, покращити керівництво гуртками з боку наукових працівників кафедр, бо успіх роботи гуртка залежить від постійного, систематичного керівництва. Ось чому зразково працюють гурток з органічної хімії, яким керує професор В. Д. Богатський, і гурток психології, яким керує професор Д. Г. Елькін. Тут задалегідь складено і розроблено плани роботи гуртків, залучено до складу їх кращих студентів, ці гуртки працюють

регулярно і на кожному своєму засіданні заслуховують доповіді членів гуртка. Керівники гуртків зуміли зробити їх роботу цікавою і захоплюючою.

Однак, таких гуртків небагато. Значна частина студентських наукових гуртків працює незадовільно, особливо на фізико-математичному факультеті, де деякі викладачі стоять осторонь цієї роботи. Нерегулярно, з великими зривами працюють також гуртки на філологічному факультеті. На географічному факультеті студентський науковий гурток фізичної географії працює вже 3 роки, однак в його роботі є дуже багато недоліків, на які чомусь ніхто з працівників кафедри не звертає уваги. Наприклад, студенти погано відвідують заняття гуртка, в списках його є багато „мертвих душ“, які тільки лічать членами гуртка, але ніякої участі в його роботі не беруть. Більшість членів гуртка неправильно і несерйозно працює над науковими темами, готуючись до доповіді лише за день до засідання гуртка і обмежуючись лише найважливішими перерахованими розрізненими, загальновідомими фактами.

Все це говорить за те, що роботі студентських наукових гуртків треба приділити максимальну увагу, поставити її на новий, вищий щабель.

До Вітчизняної війни в нашому Університеті гуртки були більш масовими і працювали активніше. Кращі студентські доповіді не тільки зачитувалися студентами на наукових конференціях, а й друкувалися. Це був великий стимул у піднесенні якості роботи студентських гуртків. Треба і зараз відновити цю хорошу справу. Для цього у нас є всі можливості. Треба переглянути плани роботи гуртків з метою скерування їх на розробку актуальних тем, важливих в нашому сучасному житті. На це настановує нас рішення обкому КП(б)У, і ми повинні у II семестрі з цим завданням справитися.

Доцент А. А. Москаленко.

ЗАБУТА КІМНАТА

Ми живемо в кімнаті № 124 в студентському гуртожитку по вул. Пастера № 29. Нас 5 чоловік. Умови нашого життя тут дуже погані. В кімнаті холодно, бо груба несправна і погано гріє. На всіх мешканців приходить лише один стілець.

Ми неодноразово зверталися до адміністрації гуртожитку, але даремно. Про нас, очевидно, забули. Коридор, що веде до нашої кімнати перетворено у якийсь склад—тут звалені поламани ліжка, стільці і т. ін. До того ж в коридорі немає електролампочки, і вночі тут можна полатати ноги. Однак це нічого не турбує коменданта гуртожитку тов. Рум'янцева.

Студентки О. Савельєва, Р. Осадча.

СЛІДАМИ НАШИХ ВИСТУПІВ

„Це не личить комуністові“

Під таким заголовком в нашій газеті від 10 лютого ц. р. була надрукована замітка про негідну поведінку парторґа II курсу російського відділу філологічного факультету тов. Солов'я.

Як повідомив секретар партбюро філологічного факультету тов. Заборицький, замітка була обговорена на засіданні партійного бюро філологічного факультету. Факти, наведені в замітці, цілком ствердились. Бюро наклало на тов. Солов'я суворе партійне стягнення і відсторонило його від обов'язків парторґа курсу.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ—ОДНО З ВОГНИЩ РЕАКЦІЇ*)

Професор А. Г. ГОТАЛОВ

3. Господарі американської вищої школи

Конституцією США федеральній владі не надано ніяких адміністративних прав у галузі народної освіти. Лише військово-учбові заклади і школи Аляски управляються федеральними органами. В кожному із 48 штатів адміністрація, бюджет і контроль над народною освітою повинні бути організовані самостійно. Хоча при федеральному міністерстві внутрішніх справ є „Центральне бюро в справах народної освіти“, але його діяльність полягає по закону в науково-дослідницькій, статистичній і видавничій роботі.

В галузі освіти велику роль в США грає бюджетна політика, яка в руках ватажків монополістичного капіталу стала міцним знаряддям поступового перетворення місцевої автономії в фактичну централізацію, як і в Англії. Під ударами криз і війн місцеві органи вимушені звертатися до федерального уряду, просячи в нього грошових дотацій. Одержуючи ці дотації, місцеві органи повинні підкорятися контролю федеральної інспекції. Ще в більшій мірі посилення державної влади за рахунок місцевого самоуправління проходить в окремих штатах. Форми втручання державної влади в справи освіти дуже різноманітні, але основною рушійною силою з'являється тут прагнення магнатів монополістичного капіталу поставити всю освіту на службу своїм інтересам. Велику роль у цьому відношенні відіграє і тиск політичних і релігійних класів.

Під впливом криз, війн і перед лицем

революційної загрози буржуазний державний апарат надзвичайно активізується. Капіталістична держава, як апарат буржуазної диктатури, пильно контролює командні позиції на фронті освіти. В середній школі вона охороняє для „вибраних“ підступи до вищої освіти, а в вищій школі вона нормує підготовку майбутніх командирів у галузі адміністрації, суду, військової справи, фінансів, індустрії, науки і церкви.

Як цупко буржуазія США тримає в своїх руках вищу освіту, видно із слідуєчого. Кожним університетом або коледжем завідую в Сполучених Штатах „комітет попечителів“. Він складається з осіб, які дуже рідко мають будь-яке відношення до науки; це—ділки, директори банків і інших великих підприємств, акціонери, адвокати, політичні лідери, церковні і сектантські ватажки і т. п. Вони призначають президента (ректора) університету або коледжу і професорсько-викладавський склад, визначають їх обов'язки, стверджують учбові плани і правила внутрішнього розпорядку в учбових закладах, розпоряджаються капіталом, рухомим і нерухомим майном закладу. Вони направляють всю політику університету. На словах „попечителі“ виконують ці почесні громадські обов'язки „безкорисно“, але фактично вони мають великі вигоди з завідування дорученими їм капіталами, які досягають іноді сотні мільйонів доларів і більше. Капітали університету вкладаються в акції і облигації „споріднених“ банківських, нафтових, металургічних, газових, залізничних і інших концернів, підкорених контролю того чи іншого фінансового магната.

В приватних університетах, утримуваних на прибутки від завіщаних або пожертвованих капіталів, комітет попечителів з'являється замкненою корпорацією довічних членів. В університетах і коледжах, які належать релігійним організаціям, попечительський комітет як правило обирається з членів відповідної церкви або секти. В державних університетах члени комітету попечителів або обираються населенням штату, або призначаються губернатором штату, або затверджуються законодавчим органом штату по рекомендації губернатора. До складу комітетів попечителів усіх університетів і коледжів входять також представники бувших студентів (алумнів) різних учбових закладів, звичайно ті, які займають впливові посади в буржуазному суспільстві.

Із сказаного ясно, що університети в США найтіснішим чином зв'язані з монополістичним капіталом, з політичними класами, з церквами і сектами. Великі університети з'являються в більшості міцними фортецями правлячої верхівки, провідниками реакції. Ось чому доларові королі вважають за необхідне „меценатувати“ в університетах. Так, наприклад, династія Морганів необмежено розпоряджалася через своїх ставлеників долею і капіталами крупнішого і багатішого Колумбійського університету (в Нью-Йорку); Чикагський університет з'являється одною з вогнищ династії Рокфеллерів, а в Харвардському університеті необмежено править династія Лі—Хіггінсів, власників банківського дому в Бостоні.

Ні один університет в США не задовольняється звичайними бюджетними прибутками, які б великі вони не були. Ось чому в бюджетах університетів велике місце займають збори пожертвувань від приватних осіб і організацій. Такі збори проходять шороку і перетворюються в дуже характерну для сучасної американської бур-

жуазії кампанію, в якій головну роль відіграють організації алумнів. На цьому ґрунті виникає гонитва за рекордами, за гігантськими цифрами, конкуренція між університетами-суперниками. Тут все пускається в хід, щоб зрвати рекордну суму. За одну таку кампанію асоціації і клуби алумнів Харвардського університету в рік відносного „пронвігання“ США мобілізували цілу армію збирачів (понад 22 тисячі чол.) і мобілізували „рекорд“, зібравши 12 мільйонів доларів з лишком. Збирачі діють на класову ідеологію своїх „жертв“, на їх снобізм і т. д. Суми, що збираються ними, призначаються для кабінетів, лабораторій, бібліотек і т. п., але витрачаються вони здебільшого недоцільно, марнотратно, неправильно. В гонитві за зовнішніми ефектами і за рекордами верховоди університету витрачають мільйони доларів на розкішні будинки для одного якогось факультету, на спорудження „третього театру“ і т. п., а тут же, поряд, не вистачає коштів на самі елементарні потреби. Університети також витрачають величезні кошти на спорт, який, до речі сказати, прийняв у США патологічні, потворні форми. Буває і так, що на кошти університету його верховоди ведуть політичну боротьбу.

Отже, кожному зрозуміло, що хоча в США і нема єдиного федерального органу управління вищою освітою, однак відсутність цього органу компенсується необмеженими повноваженнями ставлеників і агентів фінансової олігархії, які заправляють в „комітетах попечителів“, і що врешті віжки управління сходяться в руках панівних доларових династій. Вони з'являються справжніми господарями вищої школи в США.

(Продовження буде).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ.

*) Продовження. Початок у нашій газеті за 10 і 21 лютого ц. р.